

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 października 2015r

Sąd Okręgowy w Siedlcach I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Andrzej Kirsch

Protokolant st. sek. sąd. Joanna Makać

po rozpoznaniu w dniu 6 października 2015r w Siedlcach

na rozprawie

sprawy z powództwa J. C.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

z udziałem interwenienta ubocznego K. M.

o zadośćuczynienie, odszkodowanie, rentę i ustalenie

I. zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda J. C. kwotę **300.000** (trzysta tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami od dnia 25 listopada 2011r do dnia 22 grudnia 2014r w wysokości 13% w stosunku rocznym, od dnia 23 grudnia 2014r do dnia 20 października 2015r w wysokości 8% w stosunku rocznym i od dnia 21 października 2015r do dnia zapłaty z ustawowymi odsetkami,

II. zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda J. C. kwotę **12.896,75** (dwanaście tysięcy osiemset dziewięćdziesiąt sześć złotych i siedemdziesiąt pięć groszy) tytułem odszkodowania wraz z odsetkami:

- od kwoty 12.396,75 (dwanaście tysięcy trzysta dziewięćdziesiąt sześć złotych i siedemdziesiąt pięć groszy) od dnia 25 listopada 2011r do dnia 22 grudnia 2014r w wysokości 13% w stosunku rocznym, od dnia 23 grudnia 2014r do dnia 20 października 2015r w wysokości 8% w stosunku rocznym i od dnia 21 października 2015r do dnia zapłaty z ustawowymi odsetkami,

- od kwoty 500 (pięćset) złotych od dnia 28 lutego 2012r do dnia 22 grudnia 2014r w wysokości 13% w stosunku rocznym, od dnia 23 grudnia 2014r do dnia 20 października 2015r w wysokości 8% w stosunku rocznym i od dnia 21 października 2015r do dnia zapłaty z ustawowymi odsetkami,

III. zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda J. C. kwotę **8.160** (osiem tysięcy sto sześćdziesiąt) złotych tytułem skapitalizowanej renty na zwiększone potrzeby za okres od dnia 1 października 2009r do dnia 1 października 2010r, wraz z odsetkami od dnia 25 listopada 2011r do dnia 22 grudnia 2014r w wysokości 13% w stosunku rocznym, od dnia 23 grudnia 2014r do dnia 20 października 2015r w wysokości 8% w stosunku rocznym i od dnia 21 października 2015r do dnia zapłaty z ustawowymi odsetkami,

IV. zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda J. C. tytułem renty wyrównawczej w związku z utratą zdolności do pracy:

- kwotę **5.837,52** (pięć tysięcy osiemset trzydzieści siedem złotych i pięćdziesiąt dwa grosze) skapitalizowaną za okres od dnia 1 lipca 2011r do dnia 31 października 2011r, wraz z odsetkami od dnia 25 listopada 2011r do dnia 22 grudnia 2014r w wysokości 13% w stosunku rocznym, od dnia 23 grudnia 2014r do dnia 20 października 2015r w wysokości 8% w stosunku rocznym i od dnia 21 października 2015r do dnia zapłaty z ustawowymi odsetkami

- kwotę **1.459,38** (jeden tysiąc czterysta pięćdziesiąt dziewięć złotych i trzydzieści osiem groszy) miesięcznie, płatną do dnia 10-go każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat, za okres od dnia 1 listopada 2011r do dnia 29 lutego 2012r,

- kwotę **1.402,77** (jeden tysiąc czterysta dwa złote i siedemdziesiąt siedem groszy) miesięcznie, płatną do dnia 10-go każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat, za okres od dnia 1 marca 2012r do dnia 28 lutego 2013r,

- kwotę **1.389,67** (jeden tysiąc trzysta osiemdziesiąt dziewięć złotych i sześćdziesiąt siedem groszy) miesięcznie, płatną do dnia 10-go każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat, za okres od dnia 1 marca 2013r do dnia 31 maja 2013r,

- kwotę **1.236,67** (jeden tysiąc dwieście trzydzieści sześć złotych i sześćdziesiąt siedem groszy) miesięcznie, płatną do dnia 10-go każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat, za okres od dnia 1 czerwca 2013r do dnia 28 lutego 2014r,

- kwotę **1.227,50** (jeden tysiąc dwieście dwadzieścia siedem złotych i pięćdziesiąt groszy) miesięcznie, płatną do dnia 10-go każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat, za okres od dnia 1 marca 2014r do dnia 28 lutego 2015r,

- kwotę **1.203,98** (jeden tysiąc dwieście trzy złote i dziewięćdziesiąt osiem groszy) miesięcznie, płatną do dnia 10-go każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat, poczynając od dnia 1 marca 2015r,

V. ustala odpowiedzialność pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. wobec powoda J. C. za szkody mogące powstać w przyszłości i będące skutkiem wypadku, któremu powód uległ w dniu 7 września 2009r w miejscowości P.,

VI. postępowanie w części żądania zasądzenia zadośćuczynienia ponad kwotę 400.000 (czterysta tysięcy) złotych oraz w części żądania zasądzenia renty na zwiększone potrzeby ponad kwotę 680 (sześćset osiemdziesiąt) złotych miesięcznie za okres od dnia 1 października 2009r do dnia wyrokowania, wobec cofnięcia pozwu umarza,

VII. w pozostałej części powództwo J. C. oddala,

VIII. zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda J. C. kwotę 5.604,91 (pięć tysięcy sześćset cztery złote i dziewięćdziesiąt jeden groszy) tytułem częściowego zwrotu kosztów procesu,

IX. nakazuje pobrać od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa (kasa Sądu Okręgowego w Siedlcach) kwotę 17.136,92 (siedemnaście tysięcy sto trzydzieści sześć złotych i dziewięćdziesiąt dwa grosze) tytułem brakującej części opłaty od pozwu, od uiszczenia której powód był zwolniony oraz kwotę 246,47 (dwieście czterdzieści sześć złotych i czterdzieści siedem groszy) tytułem brakującej części wynagrodzenia biegłych za sporządzenie opinii w sprawie, pokrytego tymczasowo z sum Skarbu Państwa.

Sygn. akt I C 11/12

UZASADNIENIE

W dniu 4 stycznia 2012r wpłynął do Sądu Okręgowego w Siedlcach pozew J. C., w którym wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W.:

- kwoty 403.000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 25 listopada 2011r do dnia zapłaty,

- kwoty 13.346,75 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 25 listopada 2011r tytułem naprawienia szkody w postaci kosztów wynikłych z uszkodzenia ciała i rozstroju zdrowia wskutek wypadku komunikacyjnego,

- kwoty 1.900 zł miesięcznie począwszy od dnia 1 października 2009r i na przyszłość, tytułem renty należnej powodowi w związku ze zwiększonymi potrzebami, płatnej do dnia 10-go każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat,

- kwoty 2.000 zł miesięcznie począwszy od dnia 1 lipca 2010r i na przyszłość, tytułem renty w związku z całkowitą utratą zdolności do pracy, płatnej do dnia 10-go każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat,

- ustalenie odpowiedzialności pozwanego na przyszłość za mogące powstać w przyszłości negatywne skutki wypadku komunikacyjnego z dnia 7 września 2009r, któremu uległ powód.

W uzasadnieniu pozwu podniesiono, że w dniu 7 września 2009r w miejscowości P. miał miejsce wypadek drogowy, w wyniku którego poważne obrażenia ciała odniósł pasażer pojazdu – powód J. C.. Przedmiotowym pojazdem marki A. o nr rej. (...) kierował K. M., który uciekał przed radiowozem policyjnym, nie dostosował prędkości do panujących warunków drogowych, w następstwie czego utracił panowanie nad pojazdem, zjechał z łuku drogi, a następnie uderzył w drzewo. Sprawca wypadku skazany został wyrokiem Sądu Rejonowego w Siedlcach, wydanym w dniu 5 kwietnia 2011r w sprawie II K 566/09. Powód stwierdził, że wskutek wypadku doznał ciężkich i trwałych obrażeń ciała w postaci: spastycznego niedowładu obu kończyn dolnych po przebytych złamaniu trzonów kręgowych, pęcherza neurogennego, pourazowego uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego. Po wypadku powód był wielokrotnie hospitalizowany i poddawany licznym zabiegom i operacjom. Powód podał, że mimo intensywnego leczenia prawa kończyna górna jest trwale porażona i nie rokuje poprawy, uszkodzenie splotu ramiennego jest nienaprawialne. Powód stwierdził, że w chwili obecnej leczenie złamania kości udowej zostało zakończone, ale istnieje duże ryzyko wystąpienia wczesnych zmian zwyrodnieniowych. Z uwagi na brak możliwości poprawy stanu zdrowia ze strony polskich placówek medycznych, powód w dniach od 10 do 19 marca 2011r przebywał w szpitalu w S., gdzie poddawany był badaniom lekarskim. Stwierdzono jednak, że nie ma możliwości poprawy aktualnego stanu zdrowia powoda. Powód stwierdził, że w chwili wypadku miał ukończone 17 lat, był osobą zdrową i sprawną fizycznie. Rozpoczął naukę w (...) Szkole Zawodowej nr (...) w S. w zawodzie technolog robót wykończeniowych w budownictwie. Wskutek obrażeń ciała powód został przeniesiony do I Liceum Profilowanego o profilu zarządzania informacją. Powód podał, że trwale kalectwo i oszpecenie wyeliminowało go z grupy rówieśniczej, musiał zrezygnować z uprawiania sportów, zmniejszyły się jego możliwości założenia rodziny, znalezienia partnerki, podjęcia pracy. Winno to skutkować przyznaniem zadośćuczynienia w kwocie łącznej 500.000 zł i zasądzeniem kwoty 403.000 zł, ponieważ pozwany wypłacił mu kwotę 97.000 zł. Powód stwierdził, że jego obecny stan zdrowia i niepewne rokowania uzasadniają ustalenie odpowiedzialności pozwanego na przyszłość za ewentualne negatywne skutki wypadku. Podał, że w związku z negatywnymi następstwami dla jego zdrowia poniósł wydatki w łącznej wysokości 13.346,75 zł, na które składały się koszty dojazdów do szpitali i placówek medycznych, koszty dojazdów jego najbliższych, którzy odwiedzali go w szpitalach, koszty badań, zakupu leków, zakupu komputera, koszty wyjazdu na badania do S. oraz poniesione koszty tłumaczenia na język polski dokumentów sporządzonych w S.. Z kolei na dochodzoną rentę w kwocie 1.900 zł miesięcznie składają się zwiększone potrzeby od dnia 1 października 2009r, koszty specjalnego wyżywienia w kwocie 300 zł miesięcznie, koszty zakupu leków, dojazdów na wizyty kontrolne i rehabilitację, koszty kursów i innych form doskonalenia zawodowego. Powód podał, że z dniem 15 czerwca 2010r stał się pełnoletni i miał możliwość podjęcia zatrudnienia w firmie budowlanej swojego wuja – G. C. (1), który zgłaszał gotowość zatrudnienia powoda w charakterze robotnika budowlanego z wynagrodzeniem w wysokości 2.000 zł netto miesięcznie. Na skutek obrażeń odniesionych w wypadku nie był on już w stanie osiągać zadowalających wyników w nauce, co w zasadzie przekreśliło możliwości ukończenia studiów wyższych i zdobycie zatrudnienia. Powód stwierdził, że ostatecznie w piśmie z dnia 20 października 2011r skonkretyzował swoje żądania wobec pozwanego, a pismo to zostało doręczone pozwanemu w

dniu 24 października 2011r. Zdaniem powoda, uzasadnia to domaganie się zasądzenia odsetek ustawowych od dnia 25 listopada 2011r.

W dniu 21 marca 2012r wpłynęła do akt sprawy odpowiedź na pozew, w której pełnomocnik pozwanego nie uznał powództwa, wniósł o jego oddalenie w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew podniesiono, że pozwany wypłacił powodowi łącznie kwotę 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia, ustalwszy uprzednio, że powód doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 87%. Zdaniem pozwanego, jest ono adekwatne do wysokości szkody i rekompensuje doznaną przez powoda uszczerbek na zdrowiu. Pozwany stwierdził, że powód nie wykazał ani konieczności ani wysokości wydatków ponoszonych na dojazdy do placówek medycznych, odwiedzin rodziców, kosztów kursów, korepetycji oraz innych form kształcenia, Pozwany przyznał, że początkowo powód wymagał opieki, ale z czasem, kiedy przystosował się do kalectwa i posługiwał się lewą ręką, zakres tej opieki zmniejszał się i obecnie wynosi około 3-4 godziny dziennie. Powód nie wymaga stałej rehabilitacji, specjalnego odżywiania. Zdaniem pozwanego, żądanie renty na zwiększone potrzeby jest uzasadnione w części, tj. do kwoty 1.220 zł miesięcznie i do takiej wysokości pozwany je uznał. Na powyższą kwotę składają się: 900 zł miesięcznie z tytułu kosztów opieki w rozmiarze 3 godzin dziennie, 120 zł miesięcznie z tytułu kosztów leków witaminowych oraz 200 zł miesięcznie z tytułu dojazdów do lekarzy i rehabilitację. Pozwany stwierdził, że w dacie wypadku powód był uczniem pierwszej klasy szkoły zawodowej i gdyby nie wypadek, to skończyłby szkołę w 2011r i dopiero wtedy mógłby podjąć pracę. Nie jest zatem uzasadnione przyznanie renty w związku z utratą możliwości pracy od dnia 1 lipca 2010r. Pozwany zakwestionował oświadczenie G. C. (1), że byłby on skłonny płacić powodowi kwotę 2.000 zł netto miesięcznie. Zdaniem pozwanego, początkowe zarobki powoda mogły kształtować się na poziomie kwoty 1.320 zł netto miesięcznie, od której należy odjąć rentę socjalną, a ponadto należy uwzględnić zachowaną przez powoda zdolność do pracy. Co do roszczenia w zakresie odszkodowania, to zdaniem pozwanego – dochodzone przez powoda kwoty zostały uwzględnione w uznanej przez pozwanego rencie. Pozwany stwierdził, że powód zakupił komputer jeszcze przed uzyskaniem orzeczenia o konieczności indywidualnego kształcenia, a zatem zakup komputera nie pozostaje w związku przyczynowym ze skutkami wypadku. Nieuzasadniony jest również – zdaniem pozwanego – zwrot wydatków poniesionych w związku z wyjazdem do S.. Pozwany stwierdził, że konieczne badania mogły być przeprowadzone na terenie P. (k. 163-168).

Na rozprawie w dniu 23 marca 2012r pełnomocnik pozwanego częściowo zmienił stanowisko zawarte w odpowiedzi na pozew i uznał częściowo powództwo w zakresie dochodzonej renty na zwiększone potrzeby do kwoty 1.220 zł miesięcznie, poczynając od dnia 1 października 2009r. Stwierdził również, że powodowi wypłacone zostało zadośćuczynienie w łącznej kwocie 100.000 zł (k. 181v).

W związku ze stanowiskiem pełnomocnika pozwanego, pełnomocnik powoda cofnął pozew w zakresie dochodzonego zadośćuczynienia w części ponad kwotę 400.000 zł (pierwotnie dochodził kwoty 403.000 zł) i w tej części zrzekł się roszczenia (k. 181v).

W dniu 21 stycznia 2013r wpłynęła do akt sprawy interwencja uboczna K. M. (sprawcy wypadku) po stronie pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W.. K. M. wniósł o oddalenie w całości powództwa J. C.. K. M. stwierdził, że prowadząc pojazd znajdował się pod wpływem alkoholu, co w przypadku uwzględnienia powództwa może spowodować skierowanie do jego osoby roszczenia regresowego ze strony ubezpieczyciela. Interwenient podniósł, że powód J. C. decydując się na jazdę samochodem miał świadomość, że kierujący (K. M.) znajduje się pod wpływem alkoholu. Ponadto rozstrzygnięta winna zostać kwestia, czy w chwili wypadku powód miał zapięte pasy bezpieczeństwa (k. 258-263).

Na rozprawie w dniu 21 maja 2015r pełnomocnik powoda cofnął pozew w części dotyczącej renty na zwiększone potrzeby ponad kwotę 680 zł miesięcznie za okres od dnia 1 października 2009r do daty wyrokowania i w tej części zrzekł się roszczenia. Wnosił jednak o zasądzenie renty na zwiększone potrzeby, poczynając od daty wyroku na przyszłość, w kwocie 1.900 zł miesięcznie (stanowisko pełnomocnika powoda zarejestrowane na rozprawie w dniu 21 maja 2015r – 00:10:53-00:14:20).

Na rozprawie w dniu 6 października 2015r pełnomocnicy stron podtrzymali swoje dotychczasowe stanowiska.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W dniu 7 września 2009r w miejscowości P., K. M. naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, w ten sposób, że znajdując się w stanie nietrzeźwości kierował samochodem osobowym marki A. (...) o nr rej. (...) i nie dostosowując prędkości do warunków drogowych stracił panowanie nad pojazdem, na łuku drogi zjechał na pobocze, a następnie uderzył w przydrożne drzewo, w wyniku czego jadący z nim pasażer J. C. doznał obrażeń ciała. Sprawca wypadku K. M. został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Sokołowie Podlaskim wydanym w dniu 5 kwietnia 2011r w sprawie II K 566/09. Powyższy wyrok został utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Siedlcach, wydanym w dniu 26 sierpnia 2011r w sprawie II Ka 317/11.

W wyniku wypadku powód J. C. doznał obrażeń ciała w postaci: rozległej rany szarpano-miażdżonej przedramienia prawego z uszkodzeniem mięśni, nerwów i naczyń, złamania przynasady dalszej kości promieniowej prawej, zamkniętego, dystrykcyjnego uszkodzenia splotu ramiennego prawego i złamania trzonu kości udowej prawej.

Po wypadku stwierdzono, że pasy bezpieczeństwa pasażera przedniego prawego fotela były rozwinięte. Obrażenia ciała, których doznał powód wskazywały, że w chwili wypadku miał on zapięte pasy bezpieczeństwa. Powód J. C. nie miał świadomości, że kierujący pojazdem K. M. znajduje się w stanie nietrzeźwości.

Po wypadku powód leczony był: w okresie od 7 do 8 września 2009r w Szpitalu (...) w S., gdzie zastosowano zespolenie kości udowej prawej gwoździem śródszpikowym, zespolenie kości promieniowej prawej aparatem zewnętrznym, rewizję rany przedramienia, usunięcie tkanek martwiczych i próby udrożnienia tętnicy promieniowej. Następnie powód został przewieziony do specjalistycznego szpitala do W., gdzie leczony był w okresie od 8 września do 16 października 2009r. Stosowano leczenie polegające na oczyszczaniu ran i dokonano przeszczepu skóry. W okresie od 14 do 29 grudnia 2009r powód podlegał zabiegom fizjoterapeutycznym. W okresie od 4 do 11 stycznia 2010r ponownie leczony był w S., gdzie prowadzono dynamizację zespolenia i usunięto śruby ryglujące. Kolejna hospitalizacja miała miejsce w dniach od 25 czerwca do 7 lipca 2010r w S..

W marcu 2011r powód przebywał w szpitalu w S. w miejscowości S.. Na oddziale radiologii i medycyny nuklearnej poddany został badaniom w celu stwierdzenia, czy istnieje możliwość podjęcia skutecznego leczenia uszkodzonego splotu ramiennego prawego.

Doznane przez powoda obrażenia ciała spowodowały następstwa w postaci: trwałego porażenia kończyny górnej prawej w wyniku uszkodzenia splotu ramiennego prawego u osoby praworęcznej; stan tej kończyny jest równoznaczny z całkowitą jej utratą; dalsze leczenie i rehabilitacja nie rokują poprawy, trwałego istotnego zniekształcenia ciała spowodowanego rozległą, pozaciąganą blizną przedramienia prawego, zanikami mięśni kończyny górnej prawej oraz szponiastym przykurczem palców ręki prawej, wygojonego złamania trzonu kości udowej prawej leczonego operacyjnie, powikłanego brakiem zrostu i koniecznością reoperacji, nieznacznego skrócenia kończyny dolnej prawej oraz zaniku mięśni w obrębie uda prawego.

Kończyna prawa górna powoda J. C. jest trwale porażona, a uszkodzenie splotu ramiennego jest nienaprawialne. Stan tej kończyny jest równoznaczny z jej całkowitą utratą. Jeżeli chodzi o stan kończyny górnej, to nie wymaga ona leczenia i rehabilitacji oraz specjalnej diety. Z kolei kończyna dolna prawa wymaga dalszego leczenia ortopedycznego, tj. usunięcia metalu, a następnie rehabilitacji i zabiegów fizjoterapeutycznych, nie wymaga specjalnej diety. W przyszłości istnieje niebezpieczeństwo dalszego pogorszenia się stanu zdrowia powoda w zakresie kończyny dolnej prawej, związane z ryzykiem przedwczesnego wystąpienia zmian zwyrodnieniowych w stawie kolanowym prawym.

Łączny trwały uszczerbek na zdrowiu powoda J. C. wynosi 90%.

W okresie około jednego roku po wypadku powód J. C. wymagał pomocy ze strony osób trzecich, początkowo przez okres całej doby. Z czasem powód usamodzielniał się. W 2012r powód wymagał pomocy w czynnościach dnia codziennego przez okres około 3 godzin dziennie. W czasie pobytu w szpitalach powód miał zapewnioną pomoc

ze strony personelu tych jednostek. W domu pomoc i wsparcie zapewniała mu głównie matka. Powód potrzebował pomocy przy myciu się, ubieraniu, ścieleniu łóżka, sprzątanii przygotowywaniu posiłków, sznurowaniu obuwia.

W związku z koniecznością dojazdów do placówek medycznych powód ponosił koszty paliwa. Koszty te ponosili również jego rodzice, którzy dojeżdżali do tych placówek i odwiedzali syna. Łączny koszt paliwa w okresie leczenia powoda wyniósł 3.165,66 zł. Powód poniósł również koszty zakupu leków i środków opatrunkowych w kwotach 1.439,04 zł i 118 zł oraz koszty badań EMG – 550 zł i 500 zł. Koszt wyjazdu do S., pobytu tam i koszt przeprowadzonych badań to łączna kwota 4.169,09 zł. Koszt tłumaczenia sporządzonych w S. dokumentów wyniósł 555,96 zł. W związku z niepełnosprawnością i koniecznością indywidualnego kształcenia powód dokonał zakupu komputera za kwotę 2.399 zł.

W chwili wypadku powód J. C. miał ukończone 17 lat. W dniu 1 września 2009r rozpoczął naukę w (...) Szkole Zawodowej nr (...) w S. w zawodzie technolog robót wykończeniowych. Ze względu na stan zdrowia w dniu 23 listopada 2009r został przeniesiony do pierwszej klasy V Liceum Profilowanego o profilu zarządzania informacją.

Orzeczeniem z dnia 10 grudnia 2009r powód został zaliczony do znacznego stopnia niepełnosprawności. W dniu 18 listopada 2009r Poradnia (...)w S. wydała orzeczenie nr (...) o potrzebie indywidualnego nauczania. Poradnia zaleciła m.in. udzielanie pomocy powodowi w zakresie obsługi sprzętu, zapisywania i przygotowywania notatek oraz prac domowych na komputerze. Orzeczenia takie wydane zostały również w 2010 i 2011r.

Pomimo niepełnosprawności powód ukończył liceum profilowane o kierunku zarządzania informacją i obecnie może on wykonywać zawód zgodny z kierunkiem wykształcenia.

W okresie od 3 kwietnia 2012r do dnia 24 lipca 2015r Powiatowy Urząd Pracy w S. nie dysponował ofertami pracy dla osób z orzeczeniem o niepełnosprawności, w których pracodawca wymagał ukończenia liceum profilowanego o kierunku zarządzania informacją.

W okresie od 7 września 2009r do 30 marca 2015r Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wypłacał powodowi świadczenie rentowe: od dnia 1 marca 2011r do 29 lutego 2012r – 540,62 zł netto miesięcznie, od dnia 1 marca 2012r do dnia 28 lutego 2013r – 597,23 zł netto miesięcznie, od dnia 1 marca 2013r do dnia 28 lutego 2014r – 610,33 zł netto miesięcznie, od dnia 1 marca 2014r do dnia 28 lutego 2015r – 619,50 zł netto miesięcznie i poczynając od dnia 1 marca 2015r – 643,02 zł netto miesięcznie.

Decyzją z dnia 22 sierpnia 2013r Wójt Gminy P. przyznał powodowi zasiłek pielęgnacyjny z tytułu niepełnosprawności w kwocie 153 zł miesięcznie, w okresie od 1 czerwca 2013r do 31 lipca 2016r.

Wujek powoda G. C. (1) w 2011r prowadził działalność gospodarczą pod nazwą Firma Budowlana (...) s.c. z siedzibą w Ż.. Z uwagi na walory powoda J. C. zgłaszał on gotowość jego zatrudnienia pod warunkiem ukończenia nauki na kierunku technolog robót wykończeniowych z wynagrodzeniem miesięcznym w kwocie 2.000 zł netto. Z uwagi na wypadek i brak kwalifikacji przedmiotowa oferta stała się nieaktualna.

W dniu 26 stycznia 2010r pozwane towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. przyznało powodowi zaliczkowo kwotę 3.000 zł. Decyzją z dnia 25 maja 2010r pozwany ustalił wysokość należnego powodowi zadośćuczynienia na kwotę 100.000 zł i po potrąceniu zaliczki wypłaciło mu kwotę 97.000 zł.

W dniu 20 października 2011r pełnomocnik powoda skierował do pozwanego towarzystwa ostateczne wezwanie do zapłaty, w którym wniósł o wypłatę: kwoty 403.000 zł tytułem uzupełniającego zadośćuczynienia, kwoty 3.165,66 zł z tytułu kosztów dojazdów powoda i jego rodziców do placówek medycznych, 550 zł – koszt badania EMG, 1.439,04 zł – koszt zakupu lekarstw i środków opatrunkowych w okresie od września 2009 do marca 2010r, 118 zł – koszt zakupu leków w późniejszym okresie, 2.399 zł – koszt zakupu komputera, 450 zł – wartość zniszczonej podczas wypadku odzieży, 4.169,09 zł – koszt wyjazdu i pobytu w S. 555,96 zł – koszt dokonanych tłumaczeń, 1.300 zł – renta z tytułu zwiększonych potrzeb, 2.000 zł – comiesięczna renta z tytułu utraty zdolności do pracy.

Decyzją z dnia 23 marca 2012r pozwane towarzystwo przyznało powodowi rentę na zwiększone potrzeby w kwocie 1.220 zł netto miesięcznie, poczynając od dnia 1 października 2009r. Na przyznaną rentę składały się kwoty: 900 zł – koszty opieki, 120 zł – koszty zakupu lekarstw i 200 zł – koszty przejazdów.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów: odpisu wyroku wydanego przez Sąd Rejonowy w Sokołowie Podlaskim w dniu 5 kwietnia 2011r w sprawie II K 566/09 (k. 1919v), odpisu wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach wydanego w dniu 26 sierpnia 2011r w sprawie II Ka 317/11 (k. 29), odpisów dokumentacji medycznej (k. 30-83), tłumaczenia dokumentacji medycznej sporządzonej w S. (k. 100-103), orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z dnia 10 grudnia 2009r (k. 104-104v), zaświadczenia z dnia 19 września 2011r (k. 105), orzeczeń o potrzebie indywidualnego nauczania (k. 108-116), spisu wydatków na środki lecznicze (k. 117), spisu wydatków na paliwo (k. 118-121), faktury vat na kwotę 118 zł (k. 123), dowodu zakupu komputera (k. 124 i 125), dowodów wpłaty za badania EMG (k. 126), faktur za dokonane tłumaczenia (k. 134-135), dokumentów na okoliczność wydatków poniesionych w związku z pobytem w S. (k. 127-132), oświadczenia G. C. (1) z dnia 16 września 2011r (k. 137), decyzji (...) z dnia 25 maja 2010r (k. 140), ostatecznego wezwania do zapłaty z dnia 20 października 2011r (k. 141-148), potwierdzenia wpływu pisma do pozwanego w dniu 24 października 2011r (k. 150), zeznań świadków G. C. (1) (k. 184), G. C. (2) (k. 184v-185 oraz zarejestrowanych na rozprawie w dniu 26 czerwca 2015r), A. C. (k. 185-185v), pisma PUP w S. z dnia 3 kwietnia 2012r (k. 189), opinii biegłego M. R. dnia 28 lipca 2012r (k. 207-210), uzupełniającej opinii biegłego M. R. z dnia 26 listopada 2012r (k. 245-247), częściowo pisemnej opinii biegłych J. G. i K. K. (k. 313-313v), decyzji z dnia 22 sierpnia 2013r o przyznaniu zasiłku pielęgnacyjnego (k. 434), pisemnej opinii biegłej A. S. (k. 450-452) i opinii uzupełniającej (k. 486), opinii lekarza medycyny sądowej S. N. i biegłego P. K. sporządzonej do sprawy I C 667/13 SO w Siedlcach (k. 603-619), pisma ZUS z dnia 31 marca 2015r (k. 623), pisma (...) z dnia 23 marca 2012r (k. 629), zeznań powoda J. C. zarejestrowanych na rozprawie w dniu 6 października 2015r, zaświadczenia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 3 marca 2015r (k. 654), zawiadomienia (...) z dnia 4 kwietnia 2012r o dokonaniu wypłaty (k. 653).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odpowiedzialność ubezpieczyciela w zakresie odpowiedzialności cywilnej za skutki wypadku spowodowane ruchem pojazdu wynika z art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Stanowi on, że z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Artykuł 35 stanowi natomiast, iż ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu.

Okoliczności faktyczne niniejszej sprawy co do zasady nie były przedmiotem sporu. Pozwany nie kwestionował okoliczności samego wypadku, obrażeń doznanych przez powoda, a także związanych z nimi jego doznań. Nie kwestionował również, że łączyła go ze sprawcą wypadku umowa ubezpieczenia oc posiadaczy pojazdów (polisa numer (...)). Przyjął również odpowiedzialność za skutki wypadku z dnia 7 września 2009 roku co do zasady, czemu dał wyraz już w treści odpowiedzi na pozew, wskazując, że spór pomiędzy stronami ogranicza się wyłącznie do wysokości zadośćuczynienia i zasadności pozostałych zgłoszonych obok zadośćuczynienia roszczeń. Przyznanie odpowiedzialności (...) S.A. z siedzibą w W. stanowiła również wypłata powodowi łącznej kwoty 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia. Okoliczności dotyczące odpowiedzialności pozwanego co do zasady nie wymagały zatem badania w niniejszej sprawie, jako bezsporne.

Interwenient uboczny K. M. (sprawca wypadku), który przystąpił do niniejszego procesu po stronie pozwanej, twierdził, że powód J. C. nie miał w chwili wypadku zapiętych pasów bezpieczeństwa, a nadto, że decydując się na jazdę samochodem miał świadomość, że kierowca (K. M.) jest nietrzeźwy. Interwenient uboczny wnioskował o ustalenie przyczynienia po stronie J. C. do rozmiarów szkody, co miało doprowadzić do oddalenia bądź zmniejszenia

zasądzonych na jego rzecz roszczeń. W związku z powyższym K. M. wnioskował o przeprowadzenie dowodu z opinii zakładu medycyny sądowej na okoliczność ewentualnego braku zapięcia przez J. C. pasów bezpieczeństwa, ale ostatecznie wniosek ten cofnął. Sąd nie wywołał w niniejszej sprawie takiego dowodu, ponieważ dopuszczony i przeprowadzony on został w sprawie I C 667/13 Sądu Okręgowego w Siedlcach, w sprawie z powództwa (...) S.A. z siedzibą w W. przeciwko K. M.. W sprawie tej w oparciu o przepisy regresowe ubezpieczyciel domagał się od K. M. zwrotu kwoty, którą wypłacił poszkodowanemu J. C.. Otóż w wywołanej w powyższej sprawie opinii z dnia 10 marca 2015r, biuro ekspertyz sądowych sporządziło opinię, w której ustalono m.in., że w chwili wypadku J. C. miał zapięte pasy bezpieczeństwa. Wskazywała na to okoliczność rozwinięcia pasów bezpieczeństwa przedniego fotela pasażera, jak również charakter uszkodzeń ciała poszkodowanego. Dowód z tej opinii przeprowadzony został w niniejszej sprawie i Sąd w całości dał mu wiarę. Opinia została sporządzona fachowo, rzetelnie, a nadto została szeroko i przekonująco uzasadniona. Żadna ze stron, w tym interwenient uboczny K. M., nie zgłosiła pod adresem przedmiotowej opinii uzasadnionych, merytorycznych zarzutów. Sąd nie dał również wiary twierdzeniom interwenienta ubocznego, że J. C. miał świadomość stanu nietrzeźwości kierującego pojazdem. Na te okoliczności przesłuchani zostali w sprawie świadkowie – K. S., A. Ż., K. B., K. Z. i Ł. S.. Żaden z nich nie potwierdził, aby widział powoda pijącego alkohol w towarzystwie K. M.. Sam powód takiej okoliczności zdecydowanie zaprzeczył. Powód przed wypadkiem znał K. M. jedynie z widzenia. Zanim wsiadł do samochodu z K. M., przebywał razem ze znajomymi w miejscowości W.. Stwierdził jednak, że nie pił alkoholu razem z K. M., nie widział również, aby K. M. spożywał alkohol z innymi osobami. Wsiadając do samochodu nie czuł od niego alkoholu. W ocenie Sądu, z samego tylko faktu, że obaj mężczyźni przebywali w różnych towarzystwach w tym samym miejscu, nie może wnioskować o tym, że K. M. spożywał alkohol i dodatkowo, że powód J. C. musiał o tym wiedzieć. Wprost przeciwnie, nie wiedząc i nie widząc, że K. M. spożywa alkohol, J. C. miał powody do tego, aby sądzić, że jest on trzeźwy, skoro zdecydował się na kierowanie pojazdem mechanicznym. Reasumując tę część rozważań należy stwierdzić, że ani K. M., ani pozwany nie zdołali wykazać, aby fakt nietrzeźwości K. M. był powodowi znany.

Należy zatem stwierdzić, że spór pomiędzy stronami w konsekwencji ograniczył się wyłącznie do wysokości należnego powodowi zadośćuczynienia oraz zasadności pozostałych roszczeń. Zdaniem pozwanego, kwota 100.000 zł wypłacona powodowi była adekwatną do poniesionej przez niego krzywdy. Powód żądał natomiast zasądzenia na jego rzecz dodatkowo kwoty 400.000 zł (początkowo przed częściowym cofnięciem pozwu była to kwota 403.000 zł) tytułem uzupełniającego zadośćuczynienia wraz z odsetkami. Zadaniem Sądu w niniejszym postępowaniu było zatem ustalenie rozmiaru szkody doznanej przez powoda w wyniku wypadku z dnia 7 września 2009 roku oraz ewentualnej wysokości uzupełniającej części należnego powodowi J. C. zadośćuczynienia.

Zadośćuczynienie stanowi instytucję mającą na celu zrehabilitowanie poniesionej niemajątkowej szkody na osobie, tzw. krzywdy. Krzywdę stanowią z kolei wszelkie cierpienie psychiczne i fizyczne poszkodowanego, którego dobra osobiste zostały naruszone. Zadośćuczynienie pieniężne służy zatem złagodzeniu cierpień fizycznych i psychicznych poszkodowanego będących wynikiem uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia. Ma ono charakter całłościowy i powinno stanowić rekompensatę pieniężną za całą krzywdę doznaną przez poszkodowanego. Przepisy nie zawierają co prawda kryteriów, jakie należy uwzględniać przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia pieniężnego, jednak w istotnej mierze kryteria te zostały wypracowane przez judykaturę. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 lutego 1962 w sprawie IV CR 902/61, (OSNCP 1963 nr 5, poz.107), zadośćuczynienie z art. 445 k.c. ma przede wszystkim charakter kompensacyjny i tym samym jego wysokość musi przedstawiać jakąś ekonomicznie odczuwalną wartość. Zgodnie zaś z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 1998 roku w sprawie II CKN 756/97 (nie publ.) treść art. 445 pozostawia – z woli ustawodawcy - swobodę sądowi orzekającemu w ustalaniu wysokości zadośćuczynienia i pozwala – w okolicznościach rozpoznawanej sprawy – uwzględnić indywidualne właściwości i subiektywne odczucia osoby pokrzywdzonej. Przy ocenie wysokości zadośćuczynienia za krzywdę (art. 445 § 1 KC) należy uwzględnić przede wszystkim nasilenie cierpień, długotrwałość choroby, rozmiar kalectwa, trwałość następstw zdarzenia oraz konsekwencje uszczerbku na zdrowiu w życiu osobistym i społecznym (por. wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1999 roku w sprawie II UKN 681/98, OSNP 2000/16/626).

Z okoliczności przedmiotowej sprawy wynika niewątpliwie, że powód J. C. poniósł bardzo istotną szkodę na osobie spowodowaną doznaniem na skutek wypadku bardzo poważnym naruszeniem czynności narządów ciała. W szczególność było to uszkodzenie mięśni, nerwów i naczyń przedramienia prawego oraz uszkodzenie spłotu ramiennego prawego, które to obrażenia skutkowały trwałym kalectwem powoda. Zgodnie z dyspozycją art. 445 par. 1 k.c., sąd może przyznać takiemu poszkodowanemu odpowiednią sumę pieniężną tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Należy zważyć, iż żądanie powoda o przyznanie mu zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w związku z naruszeniem czynności narządów ciała zostało już w części uznane i wypłacone przez pozwanego do kwoty 100.000 zł. Powód domagał się zasądzenia na jego rzecz dodatkowo kwoty 400.000 zł, wskazując, że dotychczas wypłacona kwota nie odzwierciedla charakteru i zakresu doznanych przez niego obrażeń, długotrwałego cierpienia oraz trwającego do chwili obecnej poczucia krzywdy.

Zdaniem Sądu, na rozmiar krzywdy powoda wskazuje przede wszystkim zakres doznanych przez niego obrażeń. Urazy kończyn oraz ramienia prawego spowodowały u powoda bardzo silne dolegliwości bólowe oraz istotne trudności w codziennym funkcjonowaniu ze względu na problemy z poruszaniem. Powód przez długi okres był hospitalizowany, został poddany kilku zabiegom operacyjnym. Bez wątplenia wiązało się to z istotnymi niedogodnościami. Powód doznał trwałego porażenia kończyny górnej prawej, co jest równoznaczne z całkowitą jej utratą. Ponadto pozostały trwałe zeszpecenia i zniekształcenia ciała, nieznaczne skrócenie kończyny dolnej prawej, doszło do powikłań polegających na braku zrostu kości i konieczności reoperacji kończyny dolnej. Powód ma zaniki mięśni, ograniczenia zgięcia w prawym stawie kolanowym.

Twierdzenia powoda, jeśli chodzi o zgłaszane przez niego dolegliwości zostały poparte również obiektywnymi dowodami w postaci dokumentacji medycznej oraz opinii biegłych z zakresu chirurgii, ortopedii i neurologii. Biegli potwierdzili zarówno rodzaj i zakres obrażeń, jakich doznał powód w wyniku wypadku, jak również zweryfikowali dolegliwości i zakres cierpienia z nimi związanych. Opinie te nie budzą zastrzeżeń. Są one jasne, rzeczowe i zawierają stosowne uzasadnienie. Wnioski z nich płynące są racjonalne i odpowiadają życiowemu doświadczeniu. Należy podkreślić, że zostały sporządzone przez osoby dysponujące wymaganymi, specjalistycznymi kwalifikacjami i wieloletnim doświadczeniem zawodowym. Należało zatem obdarzyć je wiarygodnością i podzielić zawarte w nich wnioski. Sąd nie podzielił jedynie opinii biegłych J. G. i K. K. w tej części, w której stwierdzili, że obecnie powód nie wymaga pomocy ze strony osób trzecich.

Na ustaloną w niniejszej sprawie wysokość zadośćuczynienia nie miał wpływu aktualny stan psychiczny powoda, dlatego też Sąd nie czynił w sprawie ustaleń w oparciu o opinie biegłej psycholog M. J.. Nie było zatem potrzeby przytaczania wniosków przedmiotowej opinii i omawiania jej.

W praktyce spowodowanie uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia jest najczęstszą podstawą żądania zadośćuczynienia za krzywdę. Chodzi tu o krzywdę ujmowaną jako cierpienie fizyczne (ból i inne dolegliwości) i cierpienie psychiczne tj. ujemne uczucia przeżywane w związku z cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała albo rozstroju zdrowia. W niniejszej sprawie niebagatelny wpływ na ustalenie ostatecznej wysokości zadośćuczynienia miały również następstwa uszkodzenia ciała i rozstroju zdrowia dla dalszego życia J. C.. Należy pamiętać, że w chwili wypadku powód miał zaledwie 17 lat, był zdrowy i w pełni sprawny. Obecnie doznaje istotnych ograniczeń ruchowych, w praktyce ma niewielkie szanse na znalezienie jakiegokolwiek zatrudnienia, zmuszony jest korzystać z pomocy osób trzecich, jest trwale oszpecony i trwale niepełnosprawny. Z pewnością zatem obrażenia odniesione w wypadku nie pozwalają powodowi J. C. funkcjonować w taki sposób, jak przed wypadkiem. Obliczony stosownie do przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania (Dz. U. z 2002 r., Nr 234, poz. 1974 ze zm.) trwały uszczerbek na zdrowiu powoda jest znaczny i wynosi aż **90%**.

Powyższe okoliczności pozwalają stwierdzić, iż doznana przez powoda krzywda jest bardzo duża, a występujące do dziś następstwa, zwłaszcza natury fizycznej, niewątpliwie są skutkiem wypadku, pozostając z nim w związku przyczynowym. W ocenie Sądu, kwotą zadośćuczynienia uwzględniającą zarówno okres cierpienia powoda, ich

nasilenie, wiek, jak też w szczególności skutki urazów, jest łączna kwota 400.000 zł. Uwzględniając zatem dotychczas wypłaconą przez pozwanego kwotę 100.000 zł, Sąd zasądził na rzecz J. C. tytułem uzupełniającego zadośćuczynienia kwotę **300.000** zł. W pozostałym zakresie roszczenie o zasądzenie zadośćuczynienia jako wygórowane podlegało oddaleniu.

Odsetki od powyższej kwoty Sąd zasądził od daty 25 listopada 2011 roku, tj. po upływie 30 dni od daty otrzymania przez pozwanego ostatecznego wezwania do zapłaty uzupełniającej kwoty zadośćuczynienia. Powód skierował za pośrednictwem swojego pełnomocnika takowe pismo do pozwanego w dniu 20 października 2011r, a wpłynęło ono do pozwanego w dniu 24 października 2011r. Już wówczas pozwany dysponował wszelkimi danymi do ustalenia rozmiaru krzywdy powoda. W toku postępowania likwidacyjnego pozwany posiłkował się opiniami lekarskimi, z których wynikała rozległość obrażeń ciała powoda oraz ogromny trwały uszczerbek na zdrowiu powoda. Zatem nic nie uzasadniało przyznania powodowi rażąco zaniżonego zadośćuczynienia w kwocie jedynie 100.000 zł.

Na gruncie powyższych uwag należy wskazać również na zasadność żądania powoda w zakresie ustalenia odpowiedzialności pozwanego za skutki wypadku mogące powstać w przyszłości. Utrwalony jest w orzecznictwie pogląd, że w sprawach o naprawienie szkody wynikłej z uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, dopuszczalne jest obok zasądzenia z tego tytułu określonego świadczenia również ustalenie odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości w związku z tym samym zdarzeniem. Takie rozwiązanie uznaje się za dopuszczalne tym bardziej, jeśli z opinii biegłych z zakresu medycyny wynika, że skutki wypadku nie muszą ograniczać się jedynie do wcześniej w sprawie stwierdzonych, ale w przyszłości mogą się również pojawić inne wcześniej nie występujące skutki. Niewątpliwym jest, że skutki zdarzenia nie zawsze ograniczają się do skutków wypadku i ich zakres powstałych bezpośrednio po zdarzeniu, ale mogą narastać, bądź pojawiać się w przeciągu miesięcy, lat, a nawet dziesięcioleci. W związku z powyższym, w razie upływu znacznego okresu czasu mogłyby pojawić się problemy natury dowodowej, jeśli chodzi o wykazanie związku skutku bezpośrednio z wypadkiem. Przesądzenie zaś o takiej odpowiedzialności obok zasądzenia konkretnych świadczeń zwalnia poszkodowanego z obowiązku udowodnienia istnienia wszystkich przesłanek odpowiedzialności podmiotu, na którym taka odpowiedzialność już ciąży (uchwała SN z dnia 24 lutego 2009 roku w sprawie III CZP 2/09, OSNC 2009/12/168). Ustalenie takiej odpowiedzialności na podstawie art. 189 k.p.c. nie doznaje w tym zakresie ograniczeń nawet pomimo obowiązywania przepisu art. 442¹ § 3 k.c., ograniczającego skutki przedawnienia, jeśli chodzi o roszczenia z tytułu szkód na osobie.

W niniejszej sprawie z pewnością żądanie w zakresie ustalenia odpowiedzialności pozwanego za skutki wypadku mogące wystąpić w przyszłości należy uznać za zasadne. Biorąc bowiem pod uwagę rodzaj i zakres obrażeń powoda, nie da się wykluczyć, że w przyszłości nie wystąpią również dalsze dolegliwości związane z przebytymi urazami. Takie problemy mogą wynikać głównie ze strony narządów układu ruchu, co może mieć związek z doznanymi urazami. Okoliczność, że u powoda mogą w związku z wypadkiem wystąpić dalsze dolegliwości jest uzasadniona tym bardziej, że biegli w swoich opiniach wskazywali na możliwe dalsze dolegliwości. Otóż biegły chirurg M. R. w uzupełniającej opinii z dnia 26 listopada 2012r stwierdził, że obecny stan zdrowia powoda (dotyczy kończyny dolnej prawej) wymaga leczenia ortopedycznego (usunięcia metalu), a następnie rehabilitacji i fizjoterapii; w przyszłości istnieje niebezpieczeństwo dalszego pogorszenia się stanu zdrowia powoda w zakresie tej kończyny, związane z ryzykiem przedwczesnego wystąpienia zmian zwyrodnieniowych w prawym stawie kolanowym (k. 246). Poniekąd, choć nie wprost, przyznają to również biegli neurolog i ortopeda, stwierdzając w pisemnej opinii z dnia 12 marca 2013r, że powód może nadal wymagać leczenia rehabilitacyjnego prawej kończyny dolnej, w sytuacji nasilenia się dolegliwości bólowych stawu biodrowego i kolanowego (k. 313v). Podkreślenia na marginesie wymaga jedynie okoliczność, że zgodnie ze stanowiskiem Sadu Najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 22 czerwca 1978 roku w sprawie IV CR 203/78 do ustalenia obowiązku wynagrodzenia szkód przyszłych nie jest konieczna pewność powstania dalszych szkód w przyszłości, lecz wystarcza stwierdzenie prawdopodobieństwa, że aktualny stan zdrowia powoda nie ujawnia jeszcze wszystkich skutków uszkodzenia ciała (LEX 8110).

Żądanie zasądzenia zwrotu kosztów dojazdów powoda do placówek medycznych oraz kosztów dojazdów jego rodziców, którzy odwiedzali go w szpitalach, znajduje swoje oparcie w art. 444 par. 1 k.c. Powód dla ich

udokumentowania złożył spis kosztów przejazdów z wymienieniem dat przejazdów, docelowych miejsc i zakupu paliwa (k. 118-121). Niewątpliwie leczenie powoda, z racji oddalenia jego miejsca zamieszkania od placówek służby zdrowia mogących wykonać określone zabiegi i badania, wymagała poniesienia kosztów dojazdu. Nie sposób odmówić mu również możliwości dojazdu na leczenie własnym środkiem transportu. Przepisy nie przewidują bowiem ograniczeń w tym zakresie. Niewątpliwie jednak koszty te muszą się mieścić w rozsądnych granicach. Z tej perspektywy przedstawione przez powoda wyliczenie nie budzi wątpliwości. Koszty dojazdów wyliczone przez powoda mieszczą się w rozsądnych z perspektywy doświadczenia życiowego granicach. Pozwany natomiast pomimo możliwości dowodowych w tym zakresie ograniczył się jedynie do ich zakwestionowania. Kwota kosztów dojazdów podlegała zatem przyznaniu w całości. Podobnie należy potraktować koszty, które ponieśli rodzice powoda w celu dojazdu do placówek medycznych, w których przebywał ich syn. Ugruntowane jest w orzecznictwie Sądu Najwyższego stanowisko, że koszty takie pozostają w związku przyczynowym ze szkoda (wypadkiem). Obecność (wizyty) osób najbliższych w zdecydowanie pozytywny sposób wpływa na stan poszkodowanego, jego nastrój, samopoczucie psychiczne, przyspieszając w ten sposób rekonwalescencję i powrót do zdrowia. Z tego tytułu należał się zatem powodowi zwrot kwoty **3.165,66 zł**.

Sąd zasądził również na rzecz powoda kwotę **1.439,04 zł** oraz kwotę **118 zł** – poniesione w związku z zakupem lekarstw i szeroko rozumianych środków medycznych, w tym opatrunkowych. Na tę okoliczność przedstawiony został przez powoda stosowny spis oraz faktura vat na kwotę 118 zł. Wydatki te zostały przeanalizowane przez biegłego chirurga M. R., który stwierdził, że ich zakup był konieczny z uwagi na stan zdrowia powoda (k. 210). Podobnie rzecz się ma w przypadku kosztów wykonanych badań EMG (**550 zł** i **500 zł**). Z kolei biegli ortopeda i neurolog – K. K. i J. G. stwierdzili, że uzasadniony był wydatek związany z wykonaniem badania MRI na terenie S.. W ocenie Sądu, trudno zarzucić powodowi, że poszukiwał pomocy medycznej za granicą, kiedy diagnozy stawiane na terenie kraju nie dawały mu szans na poprawę stanu zdrowia. W tym zakresie wystarczy odwołać się do wiedzy ogólnej i doświadczenia życiowego, aby stwierdzić, że jakość usług medycznych, zaawansowanie procedur medycznych, możliwości diagnostyki i skutecznego leczenia, są odmienne na terenie różnych państw. Dlatego też nie można skutecznie zarzucić powodowi, że koszty pobytu w S. oraz poniesione koszty tłumaczenia dokumentacji medycznej sporządzonej w S. pozostają bez związku ze stanem zdrowia powoda będącego wynikiem wypadku drogowego. Dlatego też Sąd uwzględnił wydatki poniesione przez powoda w kwotach **4.169,09 zł** i **555,96 zł**. W ocenie Sądu, zasadny był również wydatek w kwocie **2.399 zł** na zakup komputera. W sprawie nie pozostaje sporne, że przed wypadkiem powód był osobą praworęczną, a jego stan po wypadku jest równoznaczny z amputacją tej kończyny. Pozbawiony możliwości posługiwania się tą kończyną, powód miałby poważne trudności w pisemnym sporządzaniu jakichkolwiek prac. Ponadto, z orzeczeń o indywidualnym kształceniu wynikała konieczność posługiwania się komputerem. Tylko i wyłącznie w taki sposób powód mógł z powodzeniem kontynuować naukę.

Sąd nie uwzględnił jedynie dochodzonej przez powoda kwoty 450 zł tytułem odszkodowania za zniszczoną podczas wypadku odzież. Powód nie przedstawił w sprawie żadnych dowodów, czy, a jeżeli tak, to jakie części garderoby uległy zniszczeniu podczas wypadku, jaki był ich stan (wartość) przez wypadkiem, jak dalece uległy uszkodzeniu. Nie pozwalało to nawet na szacunkowe ustalanie i zweryfikowanie zasadności kwoty dochodzonej przez powoda w tym zakresie. Zatem po odliczeniu kwoty 450 zł, Sąd zasądził na rzecz powoda tytułem odszkodowania łączną kwotę **12.896,75 zł**. Podobnie jak w przypadku zadośćuczynienia, Sąd co do zasady zasądził odsetki od pierwszego dnia po upływie 30 dni od dnia doręczenia pozwanemu pisma zawierającego ostateczne wezwanie do zapłaty. W toku postępowania likwidacyjnego powód przedstawił dowody na okoliczność poniesienia tych wydatków, wykazał również ich związek z poniesioną przez powoda szkoda. Jedynie kwota 500 zł (jedno z badań EMG) nie była zgłoszona w piśmie z dnia 20 października 2011r, a dochodzona była dopiero w pozwie w niniejszej sprawie. Dlatego też od kwoty 12.396,75 zł odsetki zostały zasądzone od dnia 25 listopada 2011r do dnia zapłaty, zaś od pozostałej kwoty 500 zł - po upływie 7 dni od daty doręczenia pozwanemu odpisu pozwu, tj. od dnia 28 lutego 2012r.

Zgodnie z art. 444 par. 2 kc „jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty”. W oparciu o powyższą regulację, Sąd częściowo uwzględnił roszczenie

powoda w zakresie renty z tytułu zwiększonych potrzeb. Powód częściowo cofnął pozew i wniósł o zasądzenie renty z tytułu zwiększonych potrzeb w kwocie 680 zł miesięcznie w okresie od 1 października 2009r do dnia wyrokowania i od dnia wyroku na przyszłość w kwocie 1.900 zł miesięcznie. Należy również pamiętać, że decyzją z dnia 23 marca 2012 pozwane towarzystwo przyznało powodowi rentę z tytułu zwiększonych potrzeb w kwocie 1.220 zł miesięcznie, poczynając od dnia 1 października 2009r. Na kwotę przyznanej renty składała się m.in. kwota 900 zł miesięcznie z tytułu kosztów pomocy osób trzecich. Z opinii wywołanych przez pozwane towarzystwo w toku postępowania likwidacyjnego wynikało, że przez pierwsze trzy miesiące po wypadku powód wymagał całodobowej opieki. Taki wniosek płynie chociażby z opinii lekarza neurologa, który sporządził opinię w toku postępowania likwidacyjnego. Z kolei z opinii sporządzonych w przedmiotowej sprawie przez lekarzy specjalistów wynika, że powód wymagał pomocy co najmniej przez okres jednego roku po wypadku. Biorąc pod uwagę, że w okresie pierwszego kwartału po wypadku opieka ta musiała być sprawowana przez całą dobę, niewątpliwie ulegała ona powolnemu zmniejszaniu ale dopiero w miarę upływu czasu. Nawet przy założeniu, że w kolejnych miesiącach zmniejszyła się ona do wymiaru 8 godzin dziennie, to biorąc pod uwagę stawkę 7,63 zł za godzinę, którą przyjął powód i nie ulega wątpliwości, że nie jest ona wygórowana, koszt miesięcznej opieki wynosił 1.831,20 zł (30 x 8 godzin = 240 godzin, 240 godzin x 7,63 zł za godzinę = 1.831,20 zł miesięcznie). To oznacza, że przyznana przez pozwanego w ramach renty kwota 900 zł z tytułu kosztów opieki osób trzecich, nie rekompensowała w całości potrzeb w tym zakresie. Żądana zatem przez powoda kwota 680 zł miesięcznie, poczynając od dnia 1 października 2009r, nie jest wygórowana. Sąd uznał jednak, że podstawy do zasądzenia kwoty 680 zł miesięcznie istnieją jedynie przez okres pierwszego roku, tj. od 1 października 2009r do dnia 1 października 2010r. Z opinii biegłego M. R. wynika, że jedynie początkowo powód wymagał stałej opieki, a w dacie sporządzania opinii, tj. na dzień 28 lipca 2012r – biegły widział potrzebę opieki nad powodem w rozmiarze 3 godzin na dobę. W tym zakresie Sąd nie podzielił opinii biegłych lekarzy – K. K.i J. G., którzy stwierdzili, że powód wymagał opieki i pomocy jedynie przez okres jednego roku od daty wypadku, a w kolejnych okresach już nie. Biorąc pod uwagę, że powód ma całkowicie niewładną prawą kończynę górną, trudno byłoby uznać, że wszystkie czynności mógłby wykonać samodzielnie. W ocenie Sądu, zdecydowanie nie jest on w stanie wykonać wszystkich czynności samoobsługowych, które wymagają sprawności obu rąk. Konieczność pomocy na poziomie około 3 godzin na dobę wydaje się zatem uzasadniona. Reasumując tę część rozważań należy stwierdzić, że jest uzasadniona dopłata na poziomie 680 zł miesięcznie (do kwoty 900 zł wypłacanej przez pozwanego) z tytułu kosztów opieki i pomocy osób trzecich, przez okres co najmniej jednego roku od wypadku. Kwota 680 zł przemnożona przez 12 miesięcy daje kwotę 8.160 zł, którą Sąd zasądził na rzecz powoda w formie skapitalizowanej. Od zasądzonej kwoty Sąd przyznał odsetki ustawowe od dnia 25 listopada 2011r do dnia zapłaty uznając, że kwota ta stała się wymagalna po upływie 30 dni od daty wpływu do pozwanego ostatecznego wezwania do zapłaty, w którym wezwano pozwanego do jej zapłaty. Sąd uznał, że pod datę 1 października 2010r wypłacana przez pozwanego kwota 900 zł miesięcznie z tytułu kosztów pomocy osoby trzeciej, zaspokaja potrzeby powoda J. C. w tym zakresie i dlatego też w pozostałej części powództwo oddalił. Nie było absolutnie żadnych podstaw, aby – tak jak wnosił o to powód – zasądzić na jego rzecz rentę z tytułu zwiększonych potrzeb w kwocie 1.900 zł miesięcznie, poczynając od daty wyroku na przyszłość. Powód nie wykazał, aby ponosił obecnie koszty związane z dojazdem do placówek medycznych, koszty zakupu lekarstw, lub koszty specjalnej diety. Jak stwierdzili biegli, dieta taka nie była i nadal nie jest potrzebna. Z kolei pozwany w dalszym ciągu wypłaca powodowi rentę z tytułu zwiększonych potrzeb w kwocie 1.220 zł miesięcznie. Oczywistym jest, że powyższa kwota zabezpiecza wszelkie potrzeby powoda nie tylko w chwili obecnej, ale już poczynając od dnia 1 października 2010r. Zatem w tym zakresie roszczenie powoda podlegało oddaleniu.

Zgodnie z cytowanym powyżej art. 444 par. 2 kc - „jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty”. Warunkiem powstania prawa do renty jest trwały charakter uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, a każda z okoliczności wymienionych w powyższym przepisie może stanowić samodzielną podstawę zasądzenia renty. Materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie pozostawia wątpliwości, że uszkodzenie ciała powoda, które jest równoznaczne z całkowitą utratą prawej kończyny górnej – ma charakter trwały. Z opinii biegłej z zakresu medycyny pracy A. S. wynika, że powód nie jest zdolny do wykonywania pracy zgodnej z kierunkiem jego pierwotnego kształcenia, tj. technolog robót wykończeniowych, ponieważ wyklucza to całkowity niedowład prawej kończyny górnej. Zdaniem biegłej – „obecnie powód pomimo swojej niepełnosprawności

może wykonywać zawód zgodnie ze swoim kierunkiem wykształcenia; nie ma konieczności przekwalifikowania się” (k. 451). Mając jednak na uwadze kalectwo powoda, ukończenie liceum profilowanego o kierunku zarządzania informacją oraz, jak wynika z informacji Powiatowego Urzędu Pracy w S., brak w ostatnich kilku latach jakiegokolwiek oferty pracy dla niepełnosprawnego absolwenta liceum profilowanego o profilu zarządzania informacją – możliwości podjęcia pracy przez powoda J. C. należy uznać za czysto iluzoryczne. Z kolei jak wynika z oświadczenia G. C. (1) – był on w stanie zatrudnić powoda w swojej firmie budowlanej pod warunkiem, że ukończy on zasadniczą szkołę zawodową i uzyska uprawnienia technologa robót wykończeniowych. Nie jest kwestią sporną w sprawie, że powód rozpoczął kształcenie się w tym kierunku, ale zostało ono przerwane na skutek wypadku. Z zeznań samego powoda oraz jego najbliższych wynika, że wykazywał on umiejętności w zakresie robót wykończeniowych. Nie można zatem podzielić argumentacji pozwanego, że początkowo powód nie mógłby uzyskać wynagrodzenia za pracę wyższego niż około 1.300 zł netto miesięcznie, skoro czekała na niego oferta pracy za kwotę 2.000 zł miesięcznie u G. C. (1). Zgodzić należy się jednak z pozwanym, że warunkiem podjęcia przez powoda pracy i ewentualne uzyskiwanie wynagrodzenia nie było uwarunkowane wyłącznie ukończeniem 18 lat, tak jak starał się o tym przekonywać pełnomocnik powoda. Z oświadczenia G. C. (1) wynikało, że warunkiem zatrudnienia powoda było ukończenie przez niego szkoły zawodowej w kierunku technologa robót wykończeniowych. Zatem podjęcie pracy w takim charakterze możliwe byłoby najwcześniej po ukończeniu szkoły, tj. z dniem 1 lipca 2011r.

Pełnomocnik powoda wnosił o zasądzenie na rzecz J. C. renty z tytułu utraty możliwości zarobkowych w kwocie 2.000 zł miesięcznie, poczynając od dnia 1 lipca 2010r wraz z ustawowymi odsetkami. Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, że żądanie zasądzenia renty zgłoszone zostało ubezpieczycielowi dopiero w piśmie z dnia 20 października 2011r, które wpłynęło do pozwanego w dniu 24 października 2011r. Nie było zatem takiej możliwości, aby przyznać powodowi odsetki ustawowe od zaległych rat renty za okres, w którym roszczenie w tym zakresie nie było jeszcze wymagalne. Biorąc zatem pod uwagę, że powód mógłby podjąć pracę i zarabkować na poziomie kwoty 2.000 zł netto miesięcznie dopiero od dnia 1 lipca 2011r, Sąd zasądził na rzecz powoda rentę skapitalizowaną za okres od dnia 1 lipca 2011r do dnia 31 października 2011r w kwocie 5.837,52 zł wraz z ustawowymi odsetkami po upływie 30 dni od doręczenia pozwanemu pisma, w którym po raz pierwszy zgłoszone zostało żądanie przyznania przedmiotowej renty. Przemnożona przez 4 miesiące (lipiec, sierpień, wrzesień i październik 2011r) kwota 2.000 zł daje 8.000 zł, którą należało pomniejszyć o wypłacaną w tym okresie przez ZUS rentę socjalną w kwocie 540,62 zł miesięcznie ($4 \times 540,62 = 2.162,48$ zł). Daje to zatem w powyższym okresie kwotę 5.837,52 zł. Za późniejszy okres, to jest po fakcie zgłoszenia pozwanemu żądania przyznania i wypłaty renty w stosunku miesięcznym, poczynając od dnia 1 listopada 2011r Sąd zasądził na rzecz powoda rentę miesięczną w zmiennej wysokości, ponieważ zmieniała się wysokość wypłacanej na rzecz powoda renty socjalnej. W okresie od 1 listopada 2011r do dnia 29 lutego 2012r – była to kwota 1.459,38 zł miesięcznie ($2.000 - 540,62$), w okresie od 1 marca 2012r do dnia 28 lutego 2013r – 1.402,77 zł miesięcznie ($2.000 - 597,23$), w okresie od 1 marca 2013r do dnia 30 maja 2013r – 1.389,67 zł miesięcznie ($2.000 - 610,33$), w okresie od dnia 1 czerwca 2013r do dnia 28 lutego 2014r – 1.236,67 zł miesięcznie ($2.000 - 610,33 - 153$, tj. zasiłek pielęgnacyjny przyznany powodowi od dnia 1 czerwca 2013r), w okresie od dnia 1 marca 2014r do dnia 28 lutego 2015r – 1.227,50 zł miesięcznie ($2.000 - 619,50 - 153$) i w okresie poczynając od dnia 1 marca 2015r – 1.203,98 zł miesięcznie ($2.000 - 643,02 - 153$).

Ponad zasądzone kwoty renty z tytułu utraty zdolności do pracy, roszczenie jako wygórowane zostało oddalone.

W związku z tym, że powód cofnął pozew w części ponad kwotę 400.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz w części ponad kwotę 680 zł miesięcznie poczynając od dnia 1 października 2009r do dnia wyrokowania z tytułu renty na zwiększone potrzeby, w tym zakresie postępowanie w sprawie zostało umorzone.

Mając na uwadze powyższą argumentację, Sąd orzekł jak w wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 kpc i dokonał ich stosunkowego rozdzielenia. Powód dochodził w sprawie łącznej kwoty 463.146,75 zł, a zasądzona została na jego rzecz łączna kwota 342.494,27 zł, co oznacza, że wygrał on sprawę w 74%. W sytuacji, gdyby powództwo zostało uwzględnione w całości, powód mógłby liczyć na zwrot kwoty 7.217 zł z tytułu kosztów zastępstwa procesowego. 74% z powyższej kwoty daje 5.340,58 zł. Z kolei

26% (wygrana pozwanego) z kwoty 7.217 zł daje 1.876,42 zł. Różnica powyższych kwot daje kwotę 3.464,16 zł na korzyść powoda J. C.. Łączny koszt wynagrodzenia biegłych wyniósł w sprawie 2.428,67 zł, z czego powód poniósł ją do kwoty 2.032,20 zł, a pozwany do kwoty 150 zł. Biorąc pod uwagę, w jakim procencie każda ze stron wygrała sprawę – powód z tytułu wynagrodzenia biegłych winien być obciążony kwotą 631,45 zł, a pozwany kwotą 1.797,21 zł. Zatem pozwany zobowiązany jest zwrócić powodowi z tego tytułu kwotę 1.400,75 zł i uiścić dodatkowo na rzecz Skarbu Państwa kwotę 246,47 zł. Po zwrocie powodowi kwoty 1.400,75 zł, uiszczeniu na rzecz SP kwoty 246,47 zł oraz uwzględnieniu dotychczas zapłaconej kwoty 150 zł, pozwany poniesie łącznie koszty wynagrodzenia biegłych w kwocie 1.797,21 zł. Ponadto, powód uiścił tytułem części opłaty od pozwu kwotę 1.000 zł, z czego 74% daje kwotę 740 zł. Mając na uwadze powyższe, Sąd zasądził na rzecz powoda od pozwanego kwotę 5.604,91 zł (3.464,16 + 1.400,75 + 740) tytułem częściowego zwrotu kosztów procesu.

Wartość przedmioty sporu wynosiła 463.146,75 zł, co daje opłatę od pozwu w kwocie 23.158 zł. Sąd nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 17.136,92 zł, stanowiącą 74% pełnej opłaty od pozwu.